

SKÖTSELPLAN FÖR

**NATURRESERVATET
PETGÄRDETRÄSK**

**BORGHOLMS KOMMUN
KALMAR LÄN**

NATURVÅRDSFÖRVALTARE: LÄNSSTYRELSEN

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET PETGÄRDETRÄSK

Förord

Skötselplanen är ett praktiskt handlingsprogram för skötseln av naturreservatet. Planens inriktning bestäms av syftet med naturreservatet och de föreskrifter som meddelats i beslutet. Till grund för denna skötselplan ligger gällande reservatsbeslut från 1978-10-27, se bilaga 5.

Reservatsbeslutet är i behov av revidering. En utvärdering av resultatet av de åtgärder som anges i denna skötselplan med avseende på områdets hydrologi (inklusive eventuell uppgrundning av planerad vattenyta), förändringar i de hävdgynnade växtsamhällenas och igenväxningsvegetationens utbredning samt behovet av inlösen av jakt och skogsmark, och dessa faktorerers påverkan på fågellivet, ska ligga till grund för revideringen av reservatsbeslutet. Om en för fågellivet gynnsam hydrologi inte kan uppnås med de i skötselplanen angivna åtgärderna, ska även en diskussion tas upp med markägarna om revidering av de beslutade vattenståndsnivåerna samt om eventuellt borttagande av vissa vallar.

Planförfattare är Patrick Isendahl, Länsstyrelsen i Kalmar län.

1. Syftet med naturreservatet

I reservatsbeslutet, daterat 1978-10-27, heter det följande:

”Ändamålet med reservatet är att vidmakthålla ett system av våtmarker, gynnsamma för flora och fauna med en speciell inriktning på en rik och varierad fågelfauna.”

2. Beskrivning av området

Petgärdeträsk naturreservat är 111,4 hektar stort och består av tre våtmarker; Petgärdeträsk, Tallträsket och Träskmossen. Reservatet är beläget invid östra landsvägen mellan Löt och Föra, fågelvägen ungefär 1,5 mil nordost om Borgholm.

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Petgärdeträsk
Objektnummer	0802068
Skyddsform	Naturresevat
Natura 2000 beteckning	SE0330059
Län	Kalmar
Kommun	Borgholm
Fastigheter	Se bilaga 5
Totalareal (ha)	111,4
Landareal (ha)	110,2
Areal produktiv skogsmark (ha)	9,9
Naturtyper, naturvårdsregistrets indelning:	Areal (ha)
Tallskog	6,9
Lövsumpskog	2,9
Öppen hagmark	20,0
Buskrik utmark	20,1
Björkhage	0,9
Myr	47,6
Jordbruksmark	11,8
Vatten	1,2
Naturtyper, art och habitatdirektivets indelning:	Areal (ha)
Kalkgräsmarker 6210	2,9
Fuktängar med blåttåtel eller starr 6410	22,7
Kalkkärr med gotlandsag 7210	5,0
Rikkärr 7230	19,0
Vegetationstyper, Nordiska Ministerrådets indelning (ViN):	Areal (ha)
Planterad barrskog 2131	6,3
Björkskog av ört-typ 2217	0,9
Sumpsnårskog av vide-ört-typ 2251	3,4
Blandskog av ört-typ 2313	0,6
Skog i igenväxningssuccession 2321	4,8
Sumpkärr av vass-säv-typ 3342	4,6
Sumpkärr av rik högstarr-ört-typ 3441	32,9
Sumpkärr av rik högstarr-ört-typ, ag-variant 3441a	9,0
Örtrik rödvengräsmark-typ 5421	9,1
Tuvtåtelgräsmark-typ 5431	7,2
Örtrik fuktig gräsmarks-typ 5442	3,4
Örtrik fuktig gräsmarks-typ, älväxing-variant 5442a	15,6
Åkermark 5500	11,8

Högvassar av kaveldun-typ 6133	0,4
Vatten 6600	1,2
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturtyper	Förekommande naturtyper enligt EU's habitatdirektiv, d v s: kalkgräsmarker, fuktängar med blåttåtel eller starr, kalkkärr med gotlandsag, rikkärr.
Funktioner och strukturer	Vattenståndsfluktuationer med översvämningar vid snösmältningen, betesdrift, arttät gräsmark, högvuxna agbestånd
Arter	Treuddtecknat aftonfly, skedand, årtå, ängshök, guldgrön sammetslöpare, brun sammetslöpare, blekgult lavfly, blå örtlöpare, fjädervingen <i>Micridium caesum</i> , långbensgroda, pungmes.
Friluftsliv	Fågelstudier, upplevelse

2.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

I reservatets närområde finns bland annat husgrunder, stensträngar och fossil åkermark som visar på människans landskapsnyttjande under äldre järnålder. Liksom i historisk tid nyttjades då sannolikt Petgårde träsk och omgivande våtmarker för slätter, fiske och jakt. Ofta ligger de öländska stensträngsområdena i anslutning till just våtmarker.

Petgårde omnämns för första gången i de skriftliga källorna 1539. Det skrevs då *Pettergerde* och bestod av ett skattehemman. Petgårdeträsk, eller Grönhorva, uppstod vid utmarksdelningen 1820 (1/4 hemman).

Reservatsområdet utgörs till stor del av f d utmarker. Sockengränsen mellan Alböke och Löt löper genom området. En karta över Alböke socken från 1830 visar att området väster om Petgårde träsk tillhörde Wannborga i Köping socken; Wannborga fick vid utmarksdelningen 1820 två områden vid gränsen av Löt, Alböke och Föra socknar. Törnstubbes mark inom reservatet är dock gammal inägomark; av en karta från 1779 framgår att området tillhörde Törnstubbes inämogårde och nyttjades som slättermark respektive betesmark. Ängen närmast stranden bestod av "dels hård dels lös botten med blandad mad och grov starr". I vattnet intill stranden uppges dock Petgiärde ha vassbestånd "af ålder till Petegiärde hemman hörande". Äldre kartor över Petgårde har tyvärr ej kunnat studeras i detta sammanhang. Enligt lantmäterikartor från senare delen av 1800-talet framgår att hela Petgårdeträsk, största delen av Tallträsket och nordvästligaste delen av Träskmossen utgjordes av klarvattenytor. Huvuddelen av Träskmossen och högre belägna områden söder om denna var slättermarker, medan övriga delar av det nuvarande reservatsområdets östra del betades. Området söder om själva Petgårdeträsk var också slättermark. Åkermark fanns i områdets västligaste del samt öster om Petgårdeträsk. Den senast uppodlade åkern

är den sydligaste av de som är belägna mellan Petgärde träsk och Tallträsket. Fågellivet vid denna tid var sannolikt som allra rikast och området som mest gynnsamt för häckande våtmarksanknutna arter.

Liksom de flesta andra av Ölands våtmarker, dikades även Petgärde träsk ut. Regleringsarbetena utfördes under åren 1917-1921, med inlopp i sydväst och utlopp i nordost. 1928 var Petgärde träsk nästan torrlagt och åren närmast efter utdikningarna var fågellivet antagligen mycket sparsamt. Dikningarna var dock inte så effektiva; de utfördes inte till fullt djup, tillrinningen var större än beräknat och rensningarna åsidosattes.

I takt med att kanalerna ganska snabbt slammade igen och vattenståndet höjdes, ökade fågellivet åter. Enligt kartor från 1938 utgjordes själva Petgärde träsk till hälften av öppet vatten, medan resten var bevuxet vattenområde. Vid samma tid var även största delen av Tallträsket öppet vatten. Områdets stora vattenytor och öppna betade strandängar innebar återigen goda förutsättningar för den våtmarksanknutna fågelfaunan.

Utdikningarnas effekter kvarstod dock sannolikt i ett lägre vattenstånd med mindre skillnad mellan hög- och lågvatten. På 1950-talet började områdets fågelliv att utarmas i takt med igenväxningen av de öppna vattenytorna och den minskade betesdriften. Framförallt reducerades de vadarpopulationer som kräver betade strandängar, men även skrattnås och svarttärna minskade då bladvass och ag trängde undan den lägre vattenvegetationen. Samtidigt skedde dock en viss ökning och nytillkomst av vassgynnade arter som brun kärrhök, sävsparv och sävsångare. År 1973 innehöll Petgärde träsk smärre klarvattenytor, medan ag (som knappt förekom alls innan utdikningen), starr och bladvass täckte stora delar av området.

I mitten på 1970-talet inledde markägarna ett omfattande rensnings- och dikningsprojekt i Petgärde träsk, vilket dock stoppades av länsstyrelsen. Förhandlingar mellan markägarna och länsstyrelsen resulterade i en kompromiss med någorlunda jämnt vattenstånd i träsket och dränerade omgivande åkermarker. Skillnaden mellan hög- och lågvatten skulle minskas, ett högt medelvattenstånd skulle bibehållas, vårfloden skulle minskas genom förhandstappning vintertid samt omgivande marker skulle vallas in och torrläggas för att vinna åkermark. Arbetena utfördes 1978. En vall anlades utmed Petgärde träskets norra kant, som sedan fortsatte i en u-formad sväng runt området mellan norra Petgärde träsk och Träskmossen. En andra vall anlades längs norra kanten av Träskmossen och en tredje längs södra kanten av Petgärde träsk. Diken grävdes i norra respektive södra delarna av området medan pumpstationer anlades i norra respektive södra kanterna av Petgärde träsk. Två dammar grävdes också mellan Petgärde träsk och Träskmossen. I samband med de vattenreglerande åtgärderna grävdes även kanaler och dammar i Petgärde träskets centrala delar. Det är i dessa grävda delar som de nuvarande öppna vattenytorna finns.

Samma år, 1978, förklarades även området som naturreservat med föreskrifter enligt bilaga 5.

På 1970-talet, när regleringen av Petgärdeträsk genomfördes, var kunskaperna om våtmarkernas funktion och skötsel bristfälliga. Åtgärderna ledde till en ökad igenväxning av våtmarkerna och, tillsammans med upphörande bete, till att vadarpopulationerna minskade. De öppna vattenpartierna krympte ytterligare och Petgärdeträsk växte igen med ag, bladvass och viden. Trots att man i regleringen hade som mål att bevara Träskmossen som våtmark, blev resultatet i praktiken närmast en torrläggning med snabb etablering av buskar och träd. Tallträsket påverkades före utdikningarna av samma vattenregim som Träskmossen, men är djupare, och har därför invaderats av ag från att tidigare ha saknat hög vegetation. Under en tioårsperiod minskade de häckande fågelarterna i reservatsområdet med en tredjedel. Samtidigt tillkom dock en del nya arter som gynnades av igenväxningen, som till exempel gräshopps- och sävsångare.

En restaurering i syfte att återskapa de höga naturvärdena i Petgärde naturreservat startade i mitten av 1990-talet med vasslåtter och röjningsarbeten. Antalet betesdjur ökade också i området. Målet var även att återskapa en så naturlig vattenregim som möjligt, varför man i slutet av 1990-talet iordningsställde ett självreglerande dämme. De vattenståndsnivåer som förhandlades fram i slutet av 1970-talet behölls dock. Den invallade åkermarken i norr köptes in och vallarna grävdes igenom för att försöka återskapa situationen före vattenregleringen. Som ett led i restaureringsarbetet har även ytskiktet i ett område i Träskmossens västra del banats av.

År 2000 slutfördes en förrättning enligt vattenlagen, i vilken de utförda anläggningarna och vattenståndsnivåerna fastställdes. Även underhållskostnaderna fördelades.

2.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

Östra delen av reservatet ingår i ett större riksintresse för kulturmiljövården, K 27 Löt, som sammanfattningsvis motiveras av odlingslandskapet, välbevarad byggebyggelse och fornlämningsmiljöer samt sockencentrum. Inom reservatet finns endast tre fornlämningar registrerade. Två utgörs av, troligen sentida, byggebyggelselämningar i form av närmast kvadratiske husgrunder (Löt socken Raä nr 151). Husgrunderna är belägna i anslutning till åkerhorvan vid Bockberget, men deras ursprung och funktion är oklar. Av en karta över Petgärde från 1877 framgår att horvan då var uppodlad. Den är dock sannolikt äldre än så. Sannolikt finns det också fler fornlämningar inom reservatet. I områdets sydöstra hörn sträcker sig en stensträng in en liten bit i reservatet.

Reservatet utgörs till stor del av f d utmarker och våtmarker, vilka hävdats som slåtter- och betesmark under lång tid, kanske redan under järnåldern. Hävdgynnade arter såsom slåtterblomma och sumpgentiana är exempel på det biologiske kulturarv som finns representerat inom området. Spår efter det tidiga 1900-talets dikningsföretag finns i form av diken, vallar och kanaler. Inom området finns också stenmurar och brukningsvägar. Stenmuren i gränsen av Törnstubbes gamla inäggärde kan förmodas vara förhållandevis gammal, medan

flertalet andra stenmurar sannolikt uppförts i samband med och efter utmarksdelningen.

2.4. Biologiska bevarandevärden

Naturreseptat Petgärdeträsk består egentligen av tre olika våtmarker; Petgärdeträsk, Tallträsket och Träskmossen.

Petgärdeträsk är ett kärr som i den norra delen utgörs av ag- och bladvassbestånd. Bladvass dominerar i nordost, medan agen dominerar nordvästra delen. Andra arter som förekommer spritt är exempelvis brakved, viden, fackelblomster, kärrsilja och strandlysing. Utmed västra kanten förekommer även mindre arealer fuktiga gräsmarker med bl a älväxing samt en torrare remsa tätt bevuxen med en. Längre söderut är agen fortfarande mycket vanlig, men inslaget av andra kärlväxter, som till exempel bladvass, kaveldun, bunkestarr, hundstarr, säv, blåttåtel, tuvtåtel, gåsört, frossört, strätta, vattenmynta, sumpförgätmigej, sumpfräne, svalting, kustarun och åkermyntha, är större. Längs kanterna förekommer bland annat axag. I de centrala delarna finns mindre ytor med öppet vatten som tagits upp för att gynna fågellivet. Kring dessa bildar kaveldun, säv och bladvass bestånd. Området betas, men betespåverkan avtar drastiskt i de centrala och norra delarna. I södra delen finns ett videokärr som också består av björk, med bl a strandlysing, kärrvial, besksöta, spjutmossa och kärrpraktmossa. Söder om videokärret ligger fuktiga och friska betesmarker med bland annat älväxing, hirsstarr, kärrknipprot, majviva och slätterblomma. Dominerande häckfåglar i träsket är rörsångare, sävsparv, sothöna, grågås och gräsand. Pungmes är återkommande häckfågel. Väster om Petgärdeträsk, utmed vägen, finns en del åkermark som huvudsakligen nyttjas som betesvall. Här kan det rödlistade åkerogräset sommarklynne påträffas.

Träskmossen i reservatets nordöstra del är starkt påverkad av dikningarna. Området betas och vegetationen som huvudsakligen utgörs av älgört, tuv- och blåttåtel, ag, bladvass, grenrör, kärrtistel, vattenmynta, strandlysing, topplösa, fackelblomster, strätta och viden. En del björk förekommer i östra delen.

Området mellan norra Petgärdeträsk och Träskmossen utgörs huvudsakligen av fuktiga betesmarker med blå- och tuvtåtel, men även av partier med älväxing, rikkärr samt torrare gräsmarker.

Tallträsket, som ligger i reservatets sydöstra del, är en hydrologiskt mindre påverkad del av området. Kärrret är fränstängslat och har inte betats sedan 60-talet. Tallträsket består av en mindre öppen vattenyta huvudsakligen omgiven av ett välutvecklat agbestånd. Fuktiga och örtrika gräsmarker med exempelvis älväxing, axag, slätterblomma och majviva förbinder kärret med de andra våtmarkerna. Här finns också vätliknande vegetation på tunna jordlager med bland annat hirsstarr och sumpgentiana. Även torrare gräsmarker förekommer på högre belägna delar. Väster och norr om Tallträsket finns en del bestånd med yngre tallskog. Mellan södra Petgärdeträsk och Tallträsket finns åkermarker som huvudsakligen nyttjas som vall.

Naturreseptatet Petgärdeträsk har förutom höga ornitologiska värden även en intressant våtmarksanknuten skalbaggsfauna. Bland annat kan den mycket sällsynta fjädervingen *Ptilium caesum* nämnas. Arten påträffades första gången i Sverige vid Petgärdeträsk 1978 och är fortfarande bara känd från Öland. Andra sällsynta baggar är brun sammetslöpare, guldgrön sammetslöpare, större korslöpare samt kortvingarna *Acrotrichis brevipennis* och *Gyrophæna lucidula*. Fjärilen treuddtecknat aftonfly har här en av sina få förekomster på ön. Vitt trågspinnarfly är påträffat och det är inte otänkbart att den har en fast population i området.

De öländska träskan präglas i sitt orörda tillstånd av översvämningar vid snösmältningen och, tack vare stark avdunstning, allt lägre vattenstånd under sommaren. Före myrarnas utdikning rådde det verkliga sommarlågvattnet från slutet av juni till slutet av september, då vattnet hastigt började stiga. I november var vattenståndet mer eller mindre stabiliserat, men sjönk något till början av mars. Då inleddes snösmältningen och vattenståndet steg till sitt maximum under april. Vintervattenståndet låg en knapp halvmeter högre än sommarlågvattnet, medan vårvattenståndet låg omkring sju decimeter högre. De genomförda vattenregleringarna som företogs 1917-1921 och 1978 har brutit mot det normala mönstret och gett en annan vegetationsutveckling än den som rått tidigare, vilket i sin tur ändrat förutsättningar för fågellivet. Den naturliga vattenregimen gynnar de för fåglarna viktiga biotoperna bunkestarrkärr med under häckningstid vattenomgärdade tuvor och kortbetade fuktängar som är torrlagda under häckningstid men översvämmande under vintern.

Utförda inventeringar av antalet fågelhäckningar inom Petgärdeträsk
naturreservat.

	1979- 1981 ¹	1988	1995	2000 ²	2002 ³	2004 ³
Gråhakedopping	0	0	1	1	1	2
Smådopping	4	0	2	1	0	0
Skäggdopping	1	0	0	-	0	0
Knölsvan	1	1	2	1	1	1
Grågås	4	2-5	12-15	2	8	5
Gräsand	8	7-10	12	7	8	12
Ärta	2-4	1	5	3	3	5
Stjärtand	1-2	0	0	-	0	0
Skedand	3-5	2	4	1	4	6
Vigg	2-6	3	4	-	0	0
Kricka	4	0	0	1	4	6
Snatterand	1	0	0	-	1	0
Svärta	1	0	0	-	0	0
Gravand	1	0	0	-	0	1
Brun kärrhök	1-2	1	1	-	x	x
Ängshök	1-2	2	0	-	0	1 (?)
Vattenrall	14-16	5-6	10	2	x	x
Småfläckig sumphöna	3 (1978)	(1)	0	-	x	x
Rörhöna	3	0	2	-	x	x
Sothöna	6-10	4	13	?	7	12
Större strandpipare	1	0	0	-	0	0
Tofsvipa	6-8	2	6	3	10	14
Enkelbeckasin	7-12	5-6	12	3	5	11
Rödbena	2 (1978)	1	3	2	6	4
Rödspov	1 (1978)	0	0	0	0	0
Storspov	0	0	0	-	0	1
Ängspiplärka	4-6	1	1	-	x	x
Gulärta	4-6	0	0	-	0	0
Gräshoppsångare	6-9	3	-	-	x	x
Sävsångare	20	1	-	-	x	x
Kärrsångare	4 (1978)	3	5	-	x	x
Rörsångare	28 (1978)	20-24	26	-	x	x
Buskskvätta	11-14	6	5	-	x	x
Pungmes	-	(1)	1	-	1	1
Sävparv	47	24-28	24	-	x	x

- 1) Där ingen uppgift från tidsperioden 1979-1981 finns, har uppgift från 1978 lagts till för att ge en bättre bild av fågelfaunans utveckling.
- 2) Ofullständigt material p g a sen inventeringstidpunkt.
- 3) Inventeringen begränsad till änder (inkl doppingar, gäss och svanar), vadare, måsar och tärnor samt gulärta. Uppgifter från andra källor om ängshök och pungmes har lagts till. Arter som inte ingick i inventeringen har markerats med x.

2.5 Geovetenskapliga bevarandevärden

På norra Öland, särskilt mellan Löt och Högby, ligger en tunn och ojämnt fördelad morän över kalkhällen. Moränen, en bottenmorän, ligger i strängar parallellt med inlandsisens rörelseriktning (nordväst-sydöst) och bildar flacka så kallade drumliner som sticker ut som uddar i Östersjön. Dessa moränsträngar dämmer upp Petgärdeträsk men är svåra att urskilja, då de endast är någon meter höga men kan vara kilometerbreda.

2.6 Bevarandevärden för friluftslivet

Petgärdeträsk hör till de mest besökta fågellokalerna på Öland. Området är lätt tillgängligt invid östra landsvägen och de bågige fågeltornen ger överblick över området. Det är inte tillåtet att vistas utanför markerade leder under tiden 1 april till och med 15 augusti.

3. Generella råd och riktlinjer

Skötselåtgärder inom naturreservatet ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att störning på fågellivet eller skador på mark och kulturhistoriska lämningar inte uppkommer.

Gagnvirke tillfaller markägaren.

Kärren och gräsmarkerna ska hävdas årligen. Inom beteshävdade delar ska vid betessäsongens slut gräsmarkerna vara väl avbetade, medan kärren ska vara tydligt betespåverkade. Gödsling och tillskottsutfodring får inte ske inom naturbetesmarkerna.

Stenmurar och brukningsvägar bör i princip vara helt fria från träd och buskar. Mindre buskage som inte bedöms vara skadliga för stenmurarna kan lämnas kvar.

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

4.1 Skötselområde 1 (26,9 ha)

Beskrivning:

Större delen av Petgärdeträsk. Skötselområdet utgörs huvudsakligen av sumpkärr av rik högstarr-ört-typ. Se även 2.4. Skötselområdet är uppdelat i tre delområden 1a och 1c (hävdad rikkärr), samt 1b (återskapad vattenyta).

Bevarandemål:

- Skötselområdet ska utgöras av ett hävdad rikkärr (delområden 1a och 1b) med en öppen vattenyta (delområde 1c) som delvis torkar ut under sommaren. Skötselområdet ska sakna träd- och buskvegetation.

- Vattenregimen inom skötselområdet ska vara så naturlig som möjligt, vilket innebär högst vattenstånd efter snösmältningen, allt lägre vattenstånd under senvår och sommar, stigande vattenstånd på hösten samt ett förhållandevis högt vattenstånd vintertid.
- De naturtyper som ingår i EU: s art- och habitatdirektiv, fuktängar med blåtåtel eller starr (6410) och rikkärr (7230), ska uppta minst 0,2 ha respektive minst 12,3 ha. Bunkestarrkärr med under häckningstid vattenomgärdade tuvor och kortbetade fuktängar som är torrlagda under häckningstid men översvämmas vintertid ska förekomma i för fågellivet gynnsam omfattning.
- Arter knutna till områdets värdefulla biotoper ska leva kvar och helst öka i utbredning och antal, medan förutsättningar även ska finnas för att arter som tidigare har förekommit i området åter ska kunna etablera sig. Exempel på sådana arter bland fåglarna är gulärta, rödbena, skedand, småfläckig sumphöna, stjärtand, storspov, svarthakedopping, svarttärna och årtä, bland insekterna fjädervingen *Micridium caesum* och stor korslöpare, samt bland kärlväxterna hävdindikerande arter som hästsvans, krypven, ryltåg, slåtterblomma, spikblad, sumpförgätmigej, svalting, vattenmynta och ängsnycklar. Områdets betydelse som rastplats för sträckande fågel ska också bevaras och utvecklas.

Skötselåtgärder:

Skötselområdet ska hävdas genom naturvårdsinriktad betesdrift och/eller naturvårdsinriktad slåtter inklusive efterbete i lämpliga delar.

1a (ca 8,3 ha) och 1c (ca 8,6) - Delområdena ska hävdas med ett tillräckligt högt betestryck för att hävdgynnade arter ska kunna öka i utbredning och antal, samtidigt som andelen ag och bladvass minskar.

All buskvegetation dras upp med rötterna alternativt röjs bort med så låga stubbar som möjligt. Röjningsavfall tas bort eller bränns innan den 1 april.

Som en restaureringsåtgärd i syfte att förbättra hävdillståndet bör sen slåtter med förslagsvis slaghack ske. Det kan även övervägas att kontinuerligt bruka lämpliga delar som slåttermark med efterbete (slåttertidpunkt tidigast 1 augusti), ifall markägaren/brukaren ställer sig positiv till detta.

Stängselstolpar som inte fyller någon funktion tas bort.

I syfte att öka betestrycket i området ska det övervägas att stängsla ifrån den åkermarken i väster.

1b (ca 10,0 ha) - Återskapande av en sammanhängande öppen vattenyta genom grund urschaktning av pålagrat organiskt material ovan de minerogena sedimenten. Föreslagen omfattning och utbredning framgår av skötselplane-

kartan, bilaga 1. Schaktningen utförs lämpligen under sensommaren vid lägsta möjliga vattenstånd och sker gärna etappvis. Områden med högre bunkestarrtuvor lämnas intakta vid schaktningen, liksom vissa lämpliga agbestånd i djupare partier. Djupare hålor och diken samt jordvallar som härrör från tidigare grävningar utjämnas till samma djup som övriga delar för att underlätta för betesdjuren.

En intensifierad betesdrift beräknas sedan, tillsammans med översvämningar inom skötselområdet och isens rörelser, vidmakthålla den öppna vattenytan genom bete och tramp. Om detta inte blir fallet, ska ytterligare skötselåtgärder övervägas.

Inför grävarbeten i våtmarken bör samråd ske med kulturmiljöfunktionen.

Vid behov underhållsröjning av uppväxande sly och buskar som ratats av betesdjuren.

4.2 Skötselområde 2 (28,4 ha)

Beskrivning:

Träskmossen samt det invallade området mellan Petgärdeträsk och Träskmossen. Skötselområdet utgörs huvudsakligen av sumpkärr av rik högstarr-ört-typ och fuktiga gräsmarker. Skötselområdets västligaste del har nyligen brukats som åker. Träskmossen är numera såpass torr att vegetationen i vissa delar har karaktär av högörtäng. Se även 2.4.

Bevarandemål:

- Skötselområdet ska huvudsakligen utgöras av välhävdade fuktängar och hävdade rikkärr i stort sett utan träd och buskar.
- Vattenregimen inom skötselområdet ska vara så naturlig som möjligt, vilket innebär högst vattenstånd efter snösmältningen, allt lägre vattenstånd under senvår och sommar, stigande vattenstånd på hösten samt ett förhållandevis högt vattenstånd vintertid.
- De naturtyper som ingår i EU: s art- och habitatdirektiv, fuktängar med blåtåtel eller starr (6410) och rikkärr (7230), ska uppta minst 9,0 ha respektive minst 5,5 ha. Kortbetade fuktängar som är torrlagda under häckningstid men översvämmas under vintern ska förekomma i för fågellivet gynnsam omfattning.
- Arter knutna till områdets värdefulla biotoper ska leva kvar och helst öka i utbredning och antal, medan förutsättningar även ska finnas för att arter som tidigare har förekommit i området åter ska kunna etablera sig. Exempel på sådana arter bland fåglarna är rödbena, tofsvipa och ängspiplärka, samt bland kärlväxterna hävdindikerande arter som hirsstarr, krypven, majviva,

ryltåg, slätterblomma, spikblad, svalting, vattenmynta, vildlin och ängsvädd. Områdets betydelse som rastplats för sträckande fågel ska också bevaras och utvecklas.

Skötselåtgärder:

Träskmossen är ur naturvårdssynpunkt för torr, särskilt under tidig vår. Metoder som ska övervägas för att nå ett våtare tillstånd är; breddning och fördjupning av det område i Träskmossens västra del som banades av på 90-talet, samt vattenavledning via en rörledning in i området. Avgörandet av vilken metod som ska användas görs i samarbete med hydroteknisk expertis och markägaren.

Skötselområdet i sin helhet ska hävdas genom naturvårdsinriktad betesdrift och/eller naturvårdsinriktad slätter inklusive efterbete i lämpliga delar.

Området ska röjas i stort sett fritt från träd och buskar. En viss mängd lågvuxna exemplar av *Salix*, nyponsnår, slånbuskage och andra blommande buskar kan sparas på torrare partier. Röjningsavfall tas bort eller bränns innan den 1 april.

Som en restaureringsåtgärd i syfte att förbättra hävdtilståndet kan slätter med slaghack ske i den omfattning som bedöms lämpligt. Det vore ur naturvårdssynpunkt mycket positivt om lämpliga delar av Träskmossen brukas som slättermark (med slättertidpunkt tidigast under augusti), i det fall att markägaren/brukaren ställer sig positiv till detta.

Ett lämplig agddominerat bestånd (storlek ca 1 ha) stängslas ifrån som möjlig häckningsplats för ängshök (se 4.3). Agbeståndet och dess närområde ska vara helt fritt från träd och buskar.

Vid behov underhållsröjning av uppväxande sly och buskar som ratats av betesdjuren.

4.3 Skötselområde 3 (5,9 ha)

Beskrivning:

Norra delen av Petgärdeträsk (3a) och Tallträsket (3b). Skötselområdet utgörs huvudsakligen av ag-varianten av sumpkärr av rik högstarr-ört-typ, men även högvassar samt öppet vatten förekommer i Tallträsket. Se även 2.4.

Bevarandemål:

- Skötselområdet ska huvudsakligen utgöras av sammanhängande högvuxna agbestånd utan träd- och buskvegetation.
- Vattenregimen inom skötselområdet ska vara så naturlig som möjligt, vilket innebär högst vattenstånd efter snösmältningen, allt lägre vattenstånd under

senvår och sommar, stigande vattenstånd på hösten samt ett förhållandevis högt vattenstånd vintertid.

- Den naturtyp som ingår i EU: s art- och habitatdirektiv, kalkkärr med gotlandsag (7210), ska uppta minst 5,0 ha.
- Arter knutna till områdets värdefulla biotoper ska leva kvar och helst öka i utbredning och antal, medan förutsättningar även ska finnas för att arter som tidigare har förekommit i området åter ska kunna etablera sig. Ett exempel på en sådan art är ängshöken.

Skötselåtgärder:

Skötselområde 3 ska i sin helhet sakna träd- och buskvegetation. Buskar dras upp alternativt röjs bort med så låga stubbar som möjligt. Vid behov återkommande underhållsröjning.

3a (1,7 ha) - Agdominerat område i den norra delen av Petgärdeträsk som ska tillåtas utvecklas mot ett högvuxet äldre agbestånd. Området stängslas ifrån omgivande betesmarker och betesfredas.

3b (4,2 ha) - Tallträsket. Delområdet består av en mindre öppen vattenyta omgiven av ett välutvecklat agbestånd med visst vassinslag. Delområdet är fränstängslat och har inte betats sedan 60-talet. Det kan övervägas att flytta stängslet så att betesdjuren kan hjälpa till att vidmakthålla den öppna vattenytan.

Det kan övervägas att sköta 3a, 3b och det tänkta inhägnade området i Träskmossen (se 4.2) med slätter i intervaller om minst 10 år för att ge bättre förutsättningar för ängshöken. Slåttern utförs i så fall enligt ett roterande schema, så att ängshöken alltid har häckningsmöjlighet i minst ett av områdena.

Åtgärder i skötselområdet ska göras med hänsyn till vad som anges i åtgärdsprogrammet för ängshök.

4.4 Skötselområde 4 (34,8 ha)

Beskrivning:

Huvudsakligen örtrika fuktiga naturbetesmarker med bl a älvväxing och hirsstarr, men även torrare gräsmarker och mindre kärr förekommer. Inom området finns en del yngre bestånd med planterad tall, samt endominerade igenväxningsmarker. Se även 2.4. Skötselområdet är uppdelat i 4a (norra delområdet med en storlek av 6,9 ha) samt i 4b (södra delområdet med en storlek av 27,9 ha).

Bevarandemål:

- Skötselområdet ska på sikt i sin helhet utgöras av välhåddade gräsmarker med en tät, artrik grässvål på huvudsakligen fuktig mark utan trädskikt och med sparsam buskvegetation.
- De naturtyper som ingår i EU: s art- och habitatdirektiv, kalkgräsmarker (6210), fuktängar med blååtel eller starr (6410) samt rikkärr (7230) ska uppta minst 2,9 ha, minst 13,4 ha respektive minst 1,0 ha.
- Arter representativa för välhåddade gräsmarker ska långsiktigt kunna föryngra sig i livskraftiga populationer. Exempel på sådana växter är brudsporre, darrgräs, hirsstarr, jordtistel, jungfrulin, kattfot, knägräs, kärrknipprot, mandelblomma, majviva, rosettjungfrulin, slankstarr, slidsilja, slätterblomma, småvänderot, spåtistel, sumpgentiana, sumpmåra, tätört, vildlin och ängsvädd.

Skötselåtgärder:

Skötselområdet ska i sin helhet hävdas genom naturvårdsinriktad betesdrift.

Skötselområdets igenväxande delar restaureras till naturbetesmark utan trädskikt och med sparsam buskvegetation. Fuktigare delar ska i princip helt sakna buskar. Restaureringar sker med fördel etappvis genom successiv röjning i en takt och omfattning som avgörs av antalet betesdjur och deras förmåga att hålla efter ohävdarter och sly. Vid röjning av enbuskar lämnas i första hand riktigt gamla enar kvar. I övrigt sparas viss mängd en av varierande storlek och form, huvudsakligen gruppvis. Även en del enar med mer krypande växtsätt sparas. En viss mängd *Salix*, nyponsnår, slånbuskage och andra blommande buskar sparas också i förekommande fall. Röjningsavfall tas bort eller bränns innan den 1 april.

Vid behov underhållsröjning av uppväxande sly och buskar som ratats av betesdjuren.

4.5 Skötselområde 5 (3,5 ha)

Beskrivning:

Tallskogen invid det västra fågeltornet vid vägen samt videkärr vid Petgärdeträsk. Se även 2.4.

Bevarandemål:

- Skötselområdet ska utgöras av tallskog med stort lövinslag (5a) samt av videkärr (5b). Skötselområdet ska innehålla rikligt med död ved.
- Arter knutna till videkärr ska leva kvar och helst öka i utbredning och antal. Ett exempel på en sådan art är pungmes.

Skötselåtgärder:

Successiv gallring inom skötselområde 5a (är 0,6 ha stort) för att gynna lövträden.

Delområde 5b (2,9 ha) lämnas huvudsakligen för fri utveckling.

4.6 Skötselområde 6 (11,9 ha)

Beskrivning:

Åkermark uppdelad på fem skiften. Åkermarken används i huvudsak som betesvall.

Bevarandemål:

- Öppen brukad mark.
- Den rödlistade sommarklynnen ska finnas och kunna föryngra sig i området.

Skötselåtgärder:

Årlig hävd så att skötselområdet hålls fortsatt öppet. För att öka betestrycket i övriga skötselområden bör åkermarken stängslas ifrån omgivande betesmarker.

I delområde 6a förekommer det rödlistade åkerogräset sommarklynne. Ogräsbekämpningsmedel liksom gödsling undvikes i åkrarnas ytterkanter.

Det vore ur naturvårdssynpunkt önskvärt (för att gynna storspov, småfläckig sumphöna och kornknarr) att hävda 6b-e samt norra delarna av 6a genom slätter med slättertidpunkt tidigast 15 juli.

Röjning av eventuella träd, buskar och annan igenväxningsvegetation på och invid de husgrunder som är belägna inom delområde 6e. Eventuella arter med troligt ursprung i bebyggelsen, d v s medvetet odlade på platsen (exempelvis fruktträd), sparas.

4.7 Skötselområde 7 friluftsliv

Beskrivning:

En iordningsställd parkeringsplats för ca 25 bilar med en informationsskylt finns invid landsvägen i reservatets västra del. I anslutning till parkeringsplatsen finns två toaletter samt soptunna. Två fågeltorn samt en stig med stättor och spänger finns med placering enligt bilaga 1. Under tiden 1 april till och med 15 augusti är det inte tillåtet att vistas utanför markerade stigar.

Bevarandemål:

- En väl underhållen parkeringsplats med en väl underhållen informationsskylt med beskrivning av reservatet ska finnas.
- Minst 1,5 km väl underhållna stigar ska finnas.
- Minst två välunderhållna fågeltorn och observationsplattformar ska finnas.

Skötselåtgärder:

Anordningarna för allmänheten ska underhållas kontinuerligt. Stigar ska vara tydligt utmärkta och väl framkomliga. Möjligheterna att förbättra framkomligheten för rörelsehindrade utmed delar av stigen ska utredas.

Det ska övervägas att iordningsställa en plattform eller ett lägre fågeltorn med tillhörande stig strax norr om skötselområde 6e.

5. Bränder och brandbekämpning

Bränder som uppkommer inom området ska släckas enligt gällande räddningslag.

6. Jakt

Enligt reservatsbeslutet är jakt inte tillåtet under tiden 1 april till och med 15 augusti med undantag för den sydöstra delen kring Tallträsket (se bilaga 5).

Inom Törnstubbe 1:5 är endast jakt på däggdjur tillåtet enligt gällande jakträttsupplåtelse.

7. Uppföljning

7.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Naturvårdsförvaltaren ska dokumentera var och när åtgärder utförts, av vem, kostnad och finansiering.

7.2 Dokumentation och inventeringar

Kunskapen om områdets fauna och flora bör förbättras genom ytterligare inventeringar.

Inventering och dokumentation av samt fortsatt kunskapsuppbyggnad om de kulturhistoriska värdena bör utföras.

7.3 Uppföljning av bevarandemål

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för uppföljning av naturreservatets bevarandemål. Särskilt häckfågelfaunan ska kontinuerligt följas upp som en värdeområde på utförda åtgärder.

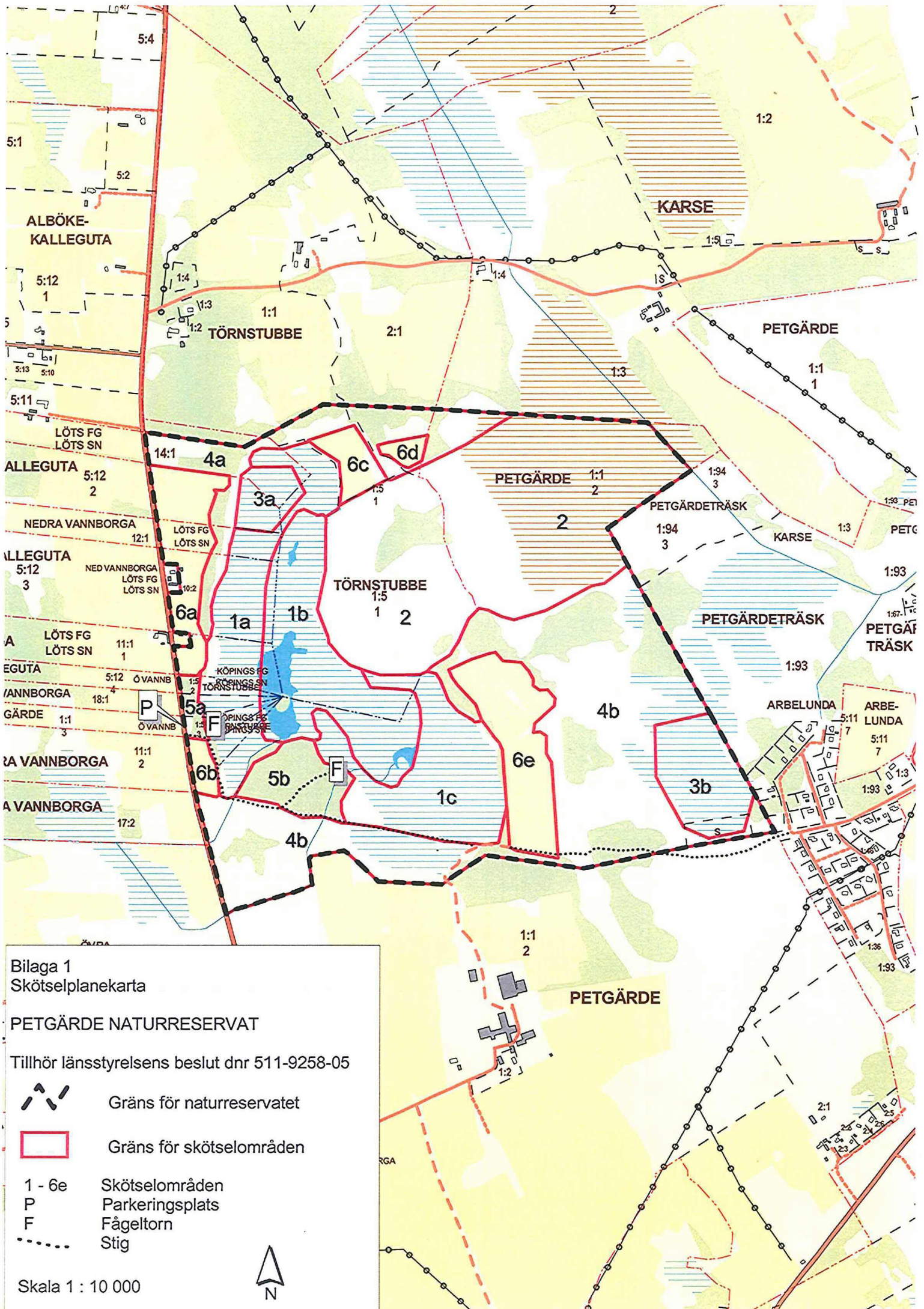
8. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet*, när	Finansiering
Betesdrift	Skötselområden 1, 2, 4	1, årligen	Miljöstöd och reservatsanslag
Restaurering av öppen vattenyta	Skötselområde 1b	1	Reservatsanslag
Förbättring av hydrologin i Träskmossen	Skötselområde 2	1	Reservatsanslag
Restaurerande slåtter	Skötselområden 1a, 1c, 2	1 och 2	Reservatsanslag
Röjning och avverkning	Skötselområden 1, 2, 3, 4	1	Reservatsanslag
Ängsbruk (ev.)	Delar av skötselområden 1a, 1c, 2, 6	2	Miljöstöd/ reservatsanslag
Åkerbruk (inkl betesvall)	Skötselområde 6	2, årligen	
Anläggande av fågeltorn/plattform samt stig (ev.)	Skötselområden 4b, 6e	3	Reservatsanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	Hela reservatet	1	Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål	Hela reservatet	1	Reservatsanslag

*Prioritet 1 till 3, där 1 är högst

Bilagor

1. Skötselplanekarta
2. Vegetationskarta
3. Utdrag ur fornlämningsregistret
4. Reservatsföreskrifter från 1978-10-27
5. Fastighetsförteckning
6. Artlista
7. Referenslista

Bilaga 1
Skötselplanekarta

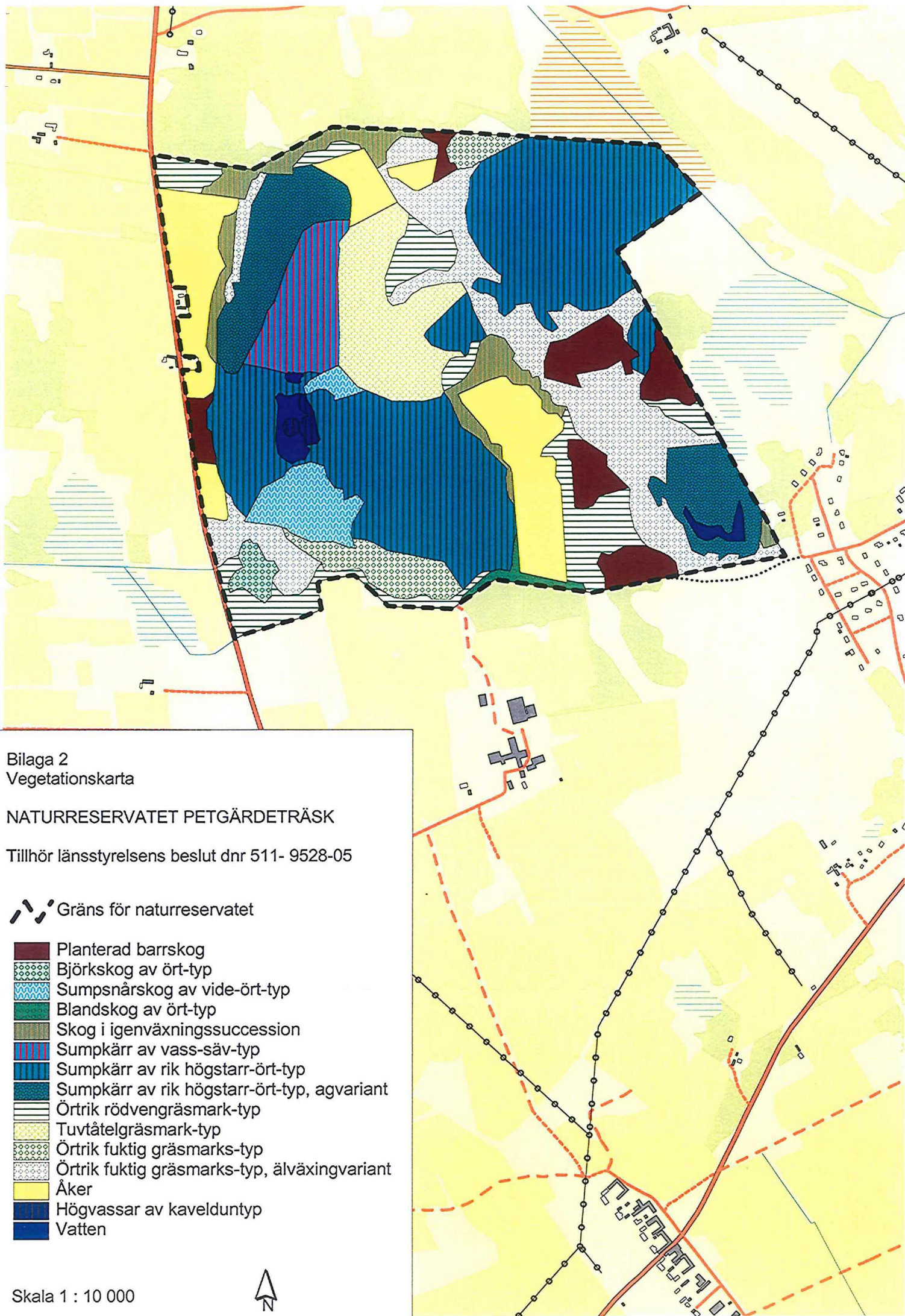
PETGÄRDE NATURRESERVAT

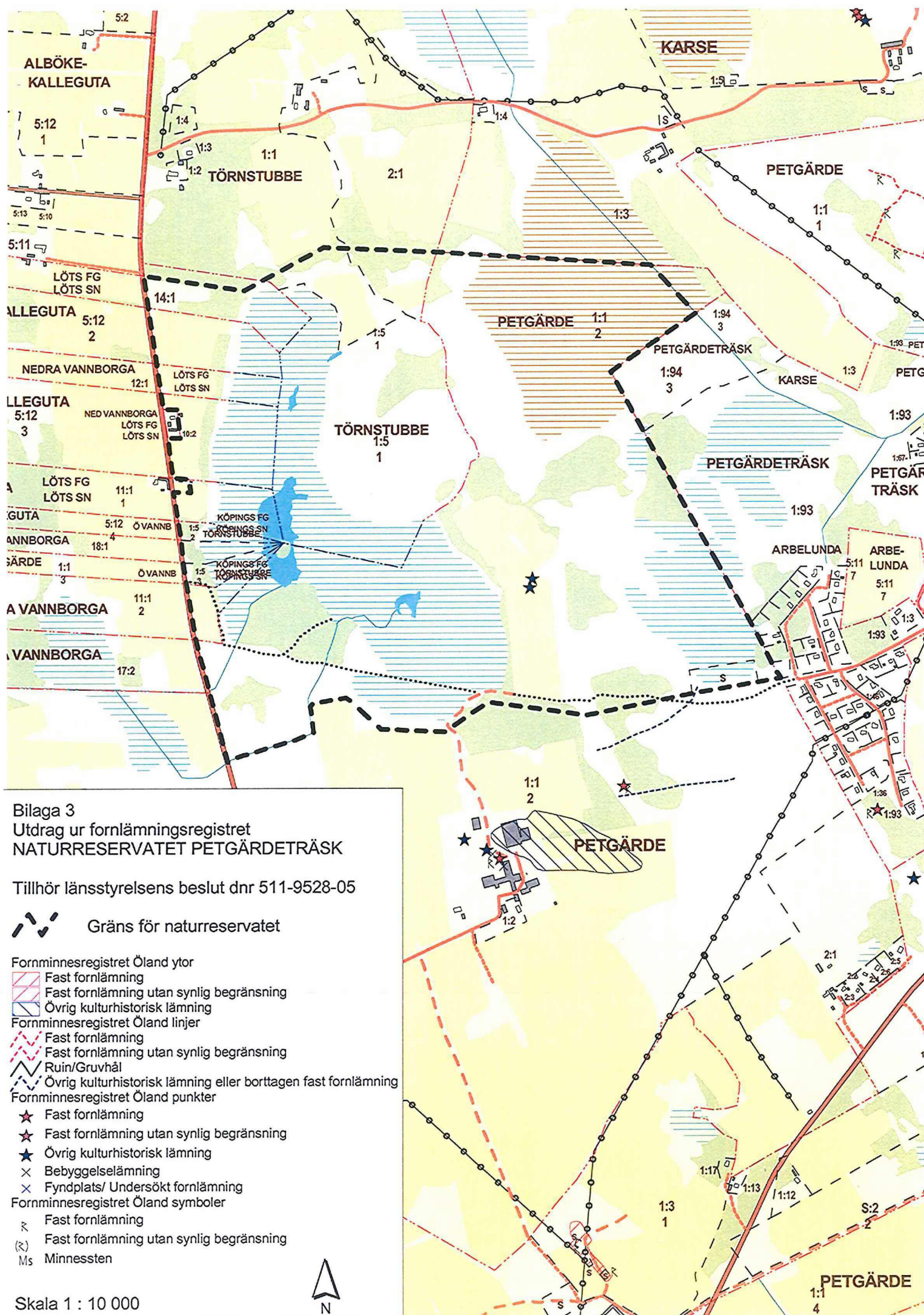
Tillhör länsstyrelsens beslut dnr 511-9258-05

- Gräns för naturreservatet
- Gräns för skötselområden
- 1 - 6e Skötselområden
- P Parkeringsplats
- F Fågeltorn
- Stig

Skala 1 : 10 000

LÄNSSTYRELSEN

BESLUT

1(7)

I KALMAR LÄN

Planeringsavdelningen

Naturvårdsenheten

1978-10-27

11.1211-903-76
85;Bildande av naturreservatBeskrivning av naturreservatetBenämning: Petgärde träska naturreservat.Kommun: Borgholm.Socken: Alböke och Löt.Fastigheter: Petgärde 1:1, Övra Vannborga 3:3; 3:6; 1:16;
4:1, Kalleguta 5:12, Nedra Vannborga 2:1;
3:1, 5:1, Törnstubbe 1:1; 2:1.Lägesbeskrivning: Nordöstra Öland, 15 km NO Borgholm.
Top kartblad 5 H SV, Ek kartblad 5 H 2C
Löt och 5H 3C Askelunda.Gränser: Området är utmärkt med svart heldragen begränsnings-
linje på bilagda, till beslutet hörande karta (bil A).Areal: Ca 113 hektar.Naturvårdsförvaltare: Skogsvårdsstyrelsen.Ärendets handläggning

En från jordbrukssynpunkt önskvärd dikning av Petgärde träska inleddes vintern 1975 - 1976. På grund av att områdets höga naturvärden hotades genom en torrläggning av träska meddelade länsstyrelsen 1976-03-29 förbud enligt 11 § naturvårdslagen mot vidare torrlägningsarbeten. Förbudet förlängdes genom beslut 1977-03-30 att gälla till 1978-03-31. Förhandlingar mellan markägare och naturvårdens representanter resulterade i en uppgörelse där, efter utredning och förslag till teknisk lösning från Orrje & Co Scandiaconsult, både jordbrukets och naturvårdens intressen tillgodosetts. Samtliga markägare har därvidlag tecknat ett medgivande i vilket medges att området (enl bil 1) förklaras som naturreservat enligt 7 § naturvårdslagen med reservatsföreskrifter enligt nedan.

Naturvårdsverket och kommunen har ej haft något att erinra i ärendet.

Grund för beslutet

Petgärde träska är ett våtmarksområde bestående av tre till sin utformning delvis olika kärr: Petgärde träska, Träskmossen och Tallträsket. Dominerande vattenvegetation är ag och bladvass. Omgivningarna består av i huvudsak öppen mark; åker eller betesäng.

1978-10-27

11.1211-903-76
85;

Våtmarkens läge och efter öländska förhållanden betydande storlek har gynnat uppkomsten av ett rikt fågelliv. På grund av områdets stora ornitologiska värde har Petgärde träsk tagits upp på den nordiska våtmarkslistan och i den fysiska riksplaneringen utpekats som riksintresse.

Till de fågelarter som förknippas med Petgärde träsk hör brun kärrhök, ängshök, dvärgmås och svarttärna.

Ändamålet med reservatet är att vidmakthålla ett system av våtmarker, gynnsamma för flora och fauna med en speciell inriktning på en rik och varierad fågelfauna.

Då området på grund av sin betydelse för såväl kännedomen om Ölands natur som allmänhetens friluftsliv bör särskilt skyddas och vårdas, förklarar länsstyrelsen med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) området som naturreservat (Petgärde-träsk naturreservat) med de gränser som framgår av ärendekartan.

Reservatsföreskrifter

För att trygga syftet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter skall gälla för området.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i markägares eller annan sakägares förfoganderätt över området

Utöver vad i lag och författning är föreskrivet skall gälla förbud att inom med A betecknat område

1. uppföra byggnad,
2. bedriva täkt av sten, grus, sand eller annan jordart annat än i enlighet med fastställd skötselplan,
3. under tiden 1.4 - 15.8 bedriva täkt av vass eller ag,
4. anordna upplag annat än tillfälligt för jordbrukets behov och för områdets skötsel med undantag för åkersten som får läggas upp på befintligt upplag eller stenmur,
5. verkställa schaktning, fyllning, dikning, muddring, sprängning eller annan liknande åtgärd,
6. plöja eller utföra annan mekanisk markberedning samt använda kemiska bekämpningsmedel annat än på de områden som markerats som odlad mark på bilaga A,

1978-10-27

11.1211-903-76
85;

7. tillföra naturlig gödsel eller konstgödsel annat än på odlad mark eller på naturlig äng enligt bilaga A,
8. anlägga nya vägar eller stigar,
9. uppföra stängsel eller hägnader annat än för jordbrukets behov,
10. så eller plantera barr- eller lövträd,
11. utföra gallring, röjning eller avverkning av skog annat än enligt fastställd skötselplan,
12. göra ingrepp som innebär förorening eller annan förändring i vattenområdet, exempelvis förändring av vattnets djup eller läge,
13. under tiden 1.4 - 15.8 bedriva jakt,
14. upplåta plats för tältning eller uppställande av husvagn
e d,
15. i övrigt vidta åtgärd som strider mot syftet med reservatet

Det är vidare förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

16. framdra mark- eller luftledning,
17. utföra vattentäkt samt
18. under tiden 16.8 - 31.3 bedriva täkt av vass eller ag.

Reservatsföreskrifterna enligt punkt 1 ovan skall inte utgöra hinder för uppförandet av eventuellt pumphus för befintlig vattentäkt på Petegärde 1:1.

Reservatsföreskrifterna enligt punkt 5 ovan skall inte utgöra hinder för att bedriva åkerbruk inom de områden som markerats som odlad mark på bilaga A, samt att verkställa täckdikning av åker, underhålla befintliga diken, vattentäkter, vägar, vallar och pumpstationer.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om markägares eller annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

Markägare liksom annan sakägare förpliktas tåla det intrång, som kan komma att erfordras för områdets skötsel eller utnyttjande, såsom landskapsvårdande gallringar och röjningar samt - i den mån markägaren inte själv låter utnyttja marken för bete - betesdrift och uppförande av stängsel. Vidare förpliktas markägare liksom annan sakägare tåla åtgärder

1978-10-27

11.1211-903-76
85;

för främjande av djurlivet såsom upptagande av vattenytor i träsket, anläggande av fågeltorn, stig och parkeringsplats enligt bilaga A samt utmärkning av området.

Vidare förpliktas markägarna tåla de intrång som erfordras för regleringsföretaget såsom vallar, diken, pumpstationer, ledningar o dyl.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom naturreservatet.

Utöver vad i lag och författning är föreskrivet skall gälla förbud för allmänheten att inom områdena A och B

1. skada eller bortta fasta naturföremål eller ytbildningar,
2. skada eller bortta växande träd eller buskar, blomlockning inbegripen,
3. jaga, döda, fånga eller skada däggdjur, kräldjur, groddjur eller fåglar eller deras ungar, skada eller bortta ägg eller bon eller på annat sätt störa djurlivet exempelvis genom närgången fotografering,
4. under tiden 1.4 - 15.8 färdas eller uppehålla sig annat än på särskilt anvisad stig, fågeltorn och besöksområde,
5. medföra okopplad hund eller annat husdjur,
6. skada eller bortta befintliga hägnadsanordningar,
7. uppgöra eld, tälta annat än på särskild anvisad plats, uppställa husvagn eller liknande,
8. framföra motordrivet fordon eller motordriven farkost,
9. på störande sätt använda radio, gramfon, bandspelare, musikinstrument eller dylikt.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet

1. Naturvårdsförvaltningen av området skall handhas av skogs-
vårdsstyrelsen i länet i samråd med markägarna.
2. Vid naturvårdsförvaltningen skall samråd ske med läns-
styrelsen och andra berörda myndigheter samt länets
skötselråd.
3. För området skall finnas en särskild skötselplan. Förslag
till sådan plan skall upprättas genom länsstyrelsens
försorg i samråd med markägarna. Förslaget skall

1978-10-27

11.211-903-76
85;

efter naturvårdsverkets hörande fastställas av länsstyrelsen.

4. Naturreservatet skall utmärkas på platsen enligt naturvårdsverkets anvisningar i ämnet.

För området meddelat särskilt förordnande om skydd för landskapsbilden upphör härmed att gälla.

Den som bryter mot föreskrift, som meddelats enligt 8 eller 10 § naturvårdslagen, kan dömas till böter eller fängelse samt må förpliktas att ersätta kostnad, som föranledes av gärningen.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot sådan föreskrift, äger länsstyrelsen vid vite förelägga honom att vidta rättelse. Överexekutor äger ock meddela handräddning för sådant ändamål.

Om innehållet i detta beslut skall kungörelse i vederbörlig ordning utfärdas.

Den som vill klaga över detta beslut skall göra det skriftligen genom besvär hos regeringen.

Besvärshandling skall ha kommit in till jordbruksdepartementet inom tre veckor från den dag då klaganden fått del av beslutet.

I besvärshandlingen skall anges länsstyrelsens beslut. Vidare bör anges vilken ändring som yrkas och de omständigheter som åberopas till stöd för yrkandet.

Klaganden bör i besvärshandlingen uppge namn, personnummer, postadress och telefonnummer.

Skickas besvärshandlingen med posten skall försändelsen adresseras till: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsrådet Ivar Hinnfors beslutat och byrådirektören Arnold Samuelsson varit föredragande har även naturvårdsdirektören Göran Andersson, länsarkitekten Lennart Weiman, bitr överlantmätaren Hilmer Eransbo samt tf länsassessorn Ingvar Linde deltagit.

Ivar Hinnfors

Arnold Samuelsson

1978-10-27

11.1211-903-76
85;

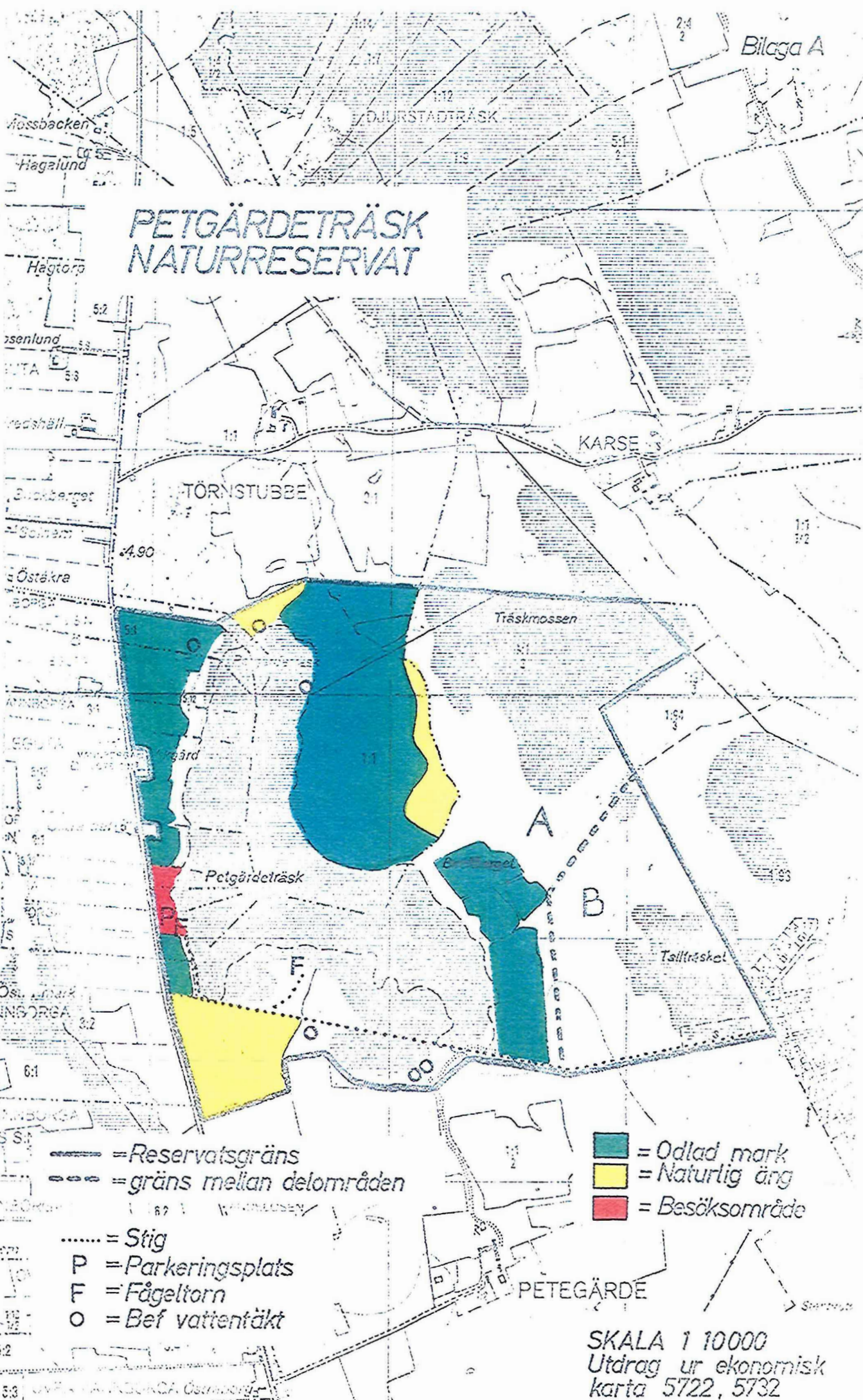
Länsstyrelsen, naturvårdspärmen

Kopia

Akten
Markägarna enligt förteckning (Rek + mb)
Statens naturvårdsverk (rek + mb)
Statens planverk
Naturvårdsenheten (3 ex)
Planenheten
Lantmäterienheten
Juridiska enheten
Vägförvaltningen
Fastighetsbildningsmyndigheten
Lantbruksnämnden
Skogsvårdsstyrelsen
Polismyndigheten
Byggnadsnämnden
Kommunen (rek + mb)
Kommunen för anslag
LRF:s juridiska byrå, Växjö
Orrje & Co, Scandiakonsult, Linköping
Svenska Naturskyddsföreningen
Sveriges Ornitologiska Förening
Ölands Ornitologiska Förening
Ölands Naturvärn
Kartbil till samtliga ovan med "tillhörsstämpel"

1978-10-27

11.1211-903-76
85;

PETGÄRDETRÄSK NATURRESERVAT

— = Reservatsgräns
- - - = gräns mellan delområden

..... = Stig
P = Parkeringsplats
F = Fågeltorn
O = Bef vattentäkt

■ = Odlad mark
■ = Naturlig äng
■ = Besöksområde

PETEGÄRDE

SKALA 1 10000
Utdrag ur ekonomisk
karta 5722, 5732

Artlista

Förteckning över känd förekomst av rödlistade arter samt några andra intressanta arter inom Petgärdeträsk naturreservat.

Rödlistekategori:

Enligt den nationella rödlistan fastställd av Naturvårdsverket 2005.

Rödlistekategori: EX = utdöd (extinct), RE = försvunnen (regionally extinct),

CR = akut hotad (critically endangered), EN = starkt hotad (endangered),

VU = sårbar (vulnerable), NT = missgynnad (near threatened),

DD = kunskapsbrist (data deficient).

Indikatorart:

HS, HB, HG = Hävdgynnade kärlväxter enligt Ekstam, U., Forshed, N. (1992).

HS= Gräsmarksart som anses slåttergynnad, HB= Gräsmarksart som anses

betesgynnad, HG= Gräsmarksart som förekommer i både slåtter- och betesmark.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödliste- kategori	Indikator- art
Acrocephalus schoenobaenus	sävsångare		
Acronicta cuspis	spjutaftonfly		
Acronicta tridens	treuddtecknat aftonfly	VU	
Acrotrichis brevipennis			
Anas clypeata	skedand	NT	
Anas querquedula	årta	VU	
Antennaria dioica	kattfot		HB
Badister lacertosus	lundbroklöpare		
Briza media	darrgräs		HG
Bromus arvensis	renlost	EN	
Carlina vulgaris	spåtistel		HB
Centaureum littorale	kustarun		HB
Cirsium acaule	jordtistel		HB
Circus aeruginosus	brun kärrhök		
Circus pygargus	ängshök	EN	
Chlaenius nigricornis	guldgrön sammetslöpare	NT	
Chlaenius tristis	brun sammetslöpare	NT	
Cladium mariscus	ag		
Cnidium dubium	slidsilja		HB
Cryphia domestica	blekgult lavfly	NT	
Dactylorhiza cruenta	ängsnycklar		HG

Danthonia decumbens	knägräs		HB
Dilacra vilis			
Epipactis palustris	kärrknipprot		HG
Galium uliginosum	sumpmåra		HG
Gentianella uliginosa	sumpgentiana		HB
Gymnadenia conopsea	brudsporre		HG
Gyrophæna lucidula			
Juncus articulatis	ryltåg		HB
Lebia cyanocephala	blå örtröpare	EN	
Linum catharticum	vildlin		HG
Locustella naevia	gräshoppsångare	NT	
Meganola albula	vitt trågspinnarfly		
Micridium caesum		NT	
Panagæus cruxmajor	stor korslöpare		
Parnassia palustris	slätterblomma		HG
Pelusia obtusa	vinkelpunkterad lavspinnare		
Pinguicula vulgaris	tätört		HG
Podiceps grisegna	gråhakedopping		
Polygala amarella	rosettjungfrulin		HB
Polygala vulgaris	jungfrulin		HG
Porzana porzana	småfläckig sumphöna	VU	
Primula farinosa	majviva		HB
Ptilium caesum			
Rallus aquaticus	vattenrall		
Rana dalmatina	långbensgroda	VU	
Ranunculus arvensis	åkerranunkel	VU	
Remiz pendulinus	pungmes	VU	
Saxifraga granulata	mandelblomma		HB
Schoenus ferrugineus	axag		
Sterna paradisæa	silvertärna		
Succisa pratensis	ängsvädd		HG
Tachybaptus ruficollis	smådopping		
Tringa totanus	rödbena		
Valeriana dioica	småvänderot		HG
Valerianella dentata	sommarklynne	VU	

Referenslista

- Axelsson, R., Janzon, K., Rahmqvist, S. 1996. DMS Öland. Riksantikvarieämbetet.
- Ekstam, U., Forshed, N. 1992. Om hävden upphör. Naturvårdsverket. Fornlämningsregistret.
- Gärdenfors, U. (ed) 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005. Artdatabanken.
- Länsstyrelsen i Kalmar län. 1978. Beslut om bildande av naturreservat.
- Länsstyrelsen i Kalmar län. 1985. Förslag till skötselplan.
- Länsstyrelsen i Kalmar län. 1989. Naturvårdens riksintressen. Öland.
- Länsstyrelsen i Kalmar län. 1994. Våtmarksinventering av Öland 1993.
- Länsstyrelsen i Kalmar län. 1997. Kulturmiljövårdens riksintressen, Borgholms kommun.
- Länsstyrelsen i Kalmar län. 2001. Natur och kultur på Öland.
- Länsstyrelsen i Kalmar län. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-området Petgärde träsk.
- Länsstyrelsen i Kalmar län. 2005. Häckfågelinventeringar inom Natura 2000 och LIFE-områden på Öland 2002 och 2004.
- Löts hembygdsförening. 1991. Löt. En Ölandssocken och dess människor.
- Pehrsson, O. 1993. Petgärde träsk naturreservat: biotoputveckling och skötsel förslag.
- Pehrsson, O. 1993. Petgårde. Hur ett klassiskt fågelträsk kan återskapas. Calidris Petgärde träsk invallningsföretag år 2000.
- Petersson, J. 2000. Inventeringsrapport Petgårde och Djurstad 2000.
- Åkerman, J. 1988. Häckfågelfaunan i Petgärde träsk naturreservat.
- Åkerman, J. 1997. Den våtmarksanknutna häckfågelfaunan 1995. Djurstad träsk och Petgärde träsk naturreservat.
- Ölands Botaniska Förening. 1997. Utdrag ur databas över rödlistade kärlväxter och lavar.

